

SKOLE OPHOLD

Vingsted Jernalder

**VINGSTED
JERNALDER**

JERNALDERMILJØET I VINGSTED

I Danmarks største rekonstruerede jernalderlandsby byder vi på oplevelse, fællesskab og fordybelse.

Jernaldermiljøet i Vingsted tager hvert år i mod 3-4.000 skolebørn fra 0. til 9. klasse. Skolernes ophold strækker sig fra en enkelt dag til tre hele dage med overnatning på vores jernaldergårde. Her kommer eleverne helt tæt på det levede liv i jernalderen og de oplever, hvordan dagligdagen i landsbyen fungerer.

Der skal smedes knive, hugges brænde, høstes korn og dyrene skal have mad; der skal laves kopper og skåle af ler, væves bæltter og snittes træskeer. Og selvfølgelig skal der laves mad til alle landsbyens beboere: Fisk skal renses og ryges, stegen skal i gruben, urterne skal plukkes, fladbrødene skal bages, smørret skal kærnes, osten skal røres, grøntsagerne skal skæres, suppen skal koges...

Underviserne formidler jernalderens historie gennem levendegørelse af det daglige liv og gennem fortællinger om jernalderen, og skolebørnene får mulighed for at fordybe sig i arbejdet i landsbyen. De bruger ofte tre-fire timer på den samme aktivitet og opdager kvaliteten og tilfredsstillelsen i fordybelsen og i 'at blive god til noget' – uden at blive forstyrret af moderne teknologi!

Vi tilbyder flere forskellige oplevelsesbaserede undervisningsforløb, som planlægges detaljeret med hver enkelt skole, inden de kommer til landsbyen. På den måde sikres, at den enkelte skoleklasses færdigheds- og vidensmål tages med i planlægningen af opholdet. Skolerne møder jernalderfolkene som gennem rollespilsforløb tager elever og lærere med tilbage til jernalderen. Forløbene bygger på historiske fund og begivenheder, som er grundlag for håndværkene og handlingsforløbet.

Hvert undervisningsforløb i Jernaldermiljøet afsluttes i grupper. Jernaldermiljøets underviseren træder ud af jernalderen og der refereres til arkæologiske fund. Her kommenteres forløbet af eleverne, og undervisere hjælper med at perspektivere oplevelser i jernalderen til elevernes egen verden.

Hele sommerhalvåret er fyldt med aktiviteter i Jernaldermiljøet, hvor vi også byder indenfor til masser af familieaktiviteter, offentlige arrangementer, oplevelser på egen hånd og tilbud til grupper.

UNDERVISNINGSFORLØB I JERNALDERMILJØET

I hæftet beskrives 6 oplevelsesbaserede undervisningsforløb, som skolerne kan vælge som udgangspunkt for planlægningen af et ophold i Jernaldermiljøet.

Undervisningen i Jernaldermiljøet tilrettelægges ud fra et princip om, at eleverne hver især skal have fingrene ned i historien og de arbejdsprocesser, der hører tiden til. Derfor er tid til fordybelse en vigtig faktor i tilrettelæggelsen af et ophold.

Et ophold indledes med en introduktion og indkvartering i jernalderhusene, og derefter lægges et eller flere arbejdsmoduler. Afhængigt af gruppens størrelse, kan der i arbejdsmodulerne tilknyttes op til 6 af værkstedets medarbejdere, dog typisk 1 pr. ca. 10 elever.

Hvert undervisningsforløb i Jernaldermiljøet afsluttes i grupper, hvor forløbet, sammen med en af værkstedets medarbejdere, kommenteres og sættes i perspektiv, så eleverne forlader stedet med en kildekritisk vished om, hvordan et muligt virkelighedsbillede af oldtiden hænger sammen med de arkæologiske kilder og nutidens fortolkninger heraf.

Planlægning af opholdet

Vi afholder et planlægningsmøde mellem lærere og en af værkstedets medarbejdere i god tid inden opholdet, hvor undervisningen tilrettelægges med størst mulig hensyntagen til elevernes og den fælles gruppes forudsætninger. Planlægningsmødet finder sted på Vingsted Mølle, Vingstedvej 58.

De aktuelle priser for ophold i Jernaldermiljøet vil altid fremgå af Vejlemuseernes hjemmeside og skal tillægges udgifter til madvarer, som I selv medbringer.

JERES OPHOLD I JERNALDER- MILJØET I FORHOLD TIL FÆLLES MÅL:

Undervisningsforløbene i Jernaldermiljøet bygges op primært omkring historiefagets tre kompetenceområder 'kronologi og sammenhæng', 'historiebrug' og 'kildearbejde'.

Vores undervisningstilbud er tilrettelagt efter folkeskolens fælles mål, og vi sigter primært efter faget historie, sekundært efter natur og teknologi, håndværk og design og madkundskab.

Med folkeskolereformen skal skolerne åbne sig over for det omgivende samfund og indgå i et inddragende samarbejde med bl.a. museerne og styrke elevernes kendskab til deres nærmiljø. Skolerne skal nu i højere grad end tidligere arbejde med koblingen mellem teori og praksis. Denne såkaldte 'understøttende' undervisning kan have såvel et fagrelateret indhold som et bredere sigte, der styrker elevernes læringsparathed, deres alsidige udvikling eller klassens motivation og trivsel.

Et ophold i Jernaldermiljøet giver rig mulighed for at skabe sammenhæng mellem det fagfaglige indhold i undervisningen og en praktisk og oplevelsesbaseret didaktik i det rekonstruerede historiske nærmiljø og den omkringliggende natur.

FÆLLES MÅL

HISTORIE

KRONOLOGI OG SAMMENHÆNG, for eksempel:

- Eleven har viden om historiske perioders tidsmæssige placering.
- Eleven kan sammenligne tidlige tiders familie, slægt og fællesskaber med eget liv.
- Eleven har viden om livsgrundlag og produktion før og nu.

HISTORIEBRUG, for eksempel:

- Eleven kan opnå viden om historie gennem brug af historiske scenarier.
- Eleven kan begrunde valg af historiske scenarier til at få indsigt i samfundsforhold i fortiden.
- Eleven kan skelne mellem typer af historiske fortællinger.
- Eleven kan analysere brug og funktion af fortalt historie.

KLIDARBEJDE, for eksempel:

- Eleven kan bruge historiske spor i lokalområdet til at fortælle om fortiden.
- Eleven kan identificere historiske problemstillinger.

HÅNDVÆRK OG DESIGN F.EKS.

- Eleven kan navngive og anvende grundlæggende håndværktøjer og redskaber.
- Eleven kan beherske grundlæggende teknikker til bearbejdning af bløde og hårde materialer.

MADKUNDSKAB F.EKS.

- Eleven har viden om mad- og måltidskulture.
- Eleven har viden om tids- og stedsbestemte mad- og måltidskulturer.

NATUR/TEKNOLOGI F.EKS.

- Eleven har viden om produktioners afhængighed og påvirkning af naturgrundlaget.
- Eleven har viden om afgørende faktorer for livsstil og levevilkår.

DE 6 OPLEVELSESBASEREDE UNDERVISNINGSFORLØB

0-3. kl. | Rollespil der tager udgangspunkt i vores viden om hverdagen i jernalderen

TILBAGE TIL JERNALDERLANDSBYEN

Varighed:
1 dag (4-5 timer)

Pris:
110 Kr. pr. elev

Adresse:
Vingsted jernalder
Skyttevej 12, Bredsten

Elevgruppe:
0.-3. Klasse

INDHOLD OG FORLØB

En af landsbyens beboere har været væk længe. I møder ham på vej til landsbyen, og følges ad op over bakkerne. På vejen møder I andre beboere i landsbyen, og sammen bevæger I jer mod landsbyen, hvor I skal opleve, hvordan man levede i jernalderen.

Eleverne får et unikt indblik i, hvordan dagligdagen kan have været i en jernalderlandsby og er med til at lave mad over bål og kan gå med bonden i marken og fodre dyrene. Eleverne kan også arbejde med træhåndværk og deltage i krigertræning – og måske lykkes det dem at lære at slå ild med ildstål.

Eleverne vil blive fordelt på følgende aktiviteter i løbet af dagen (Maks 10 elever pr. aktivitet)

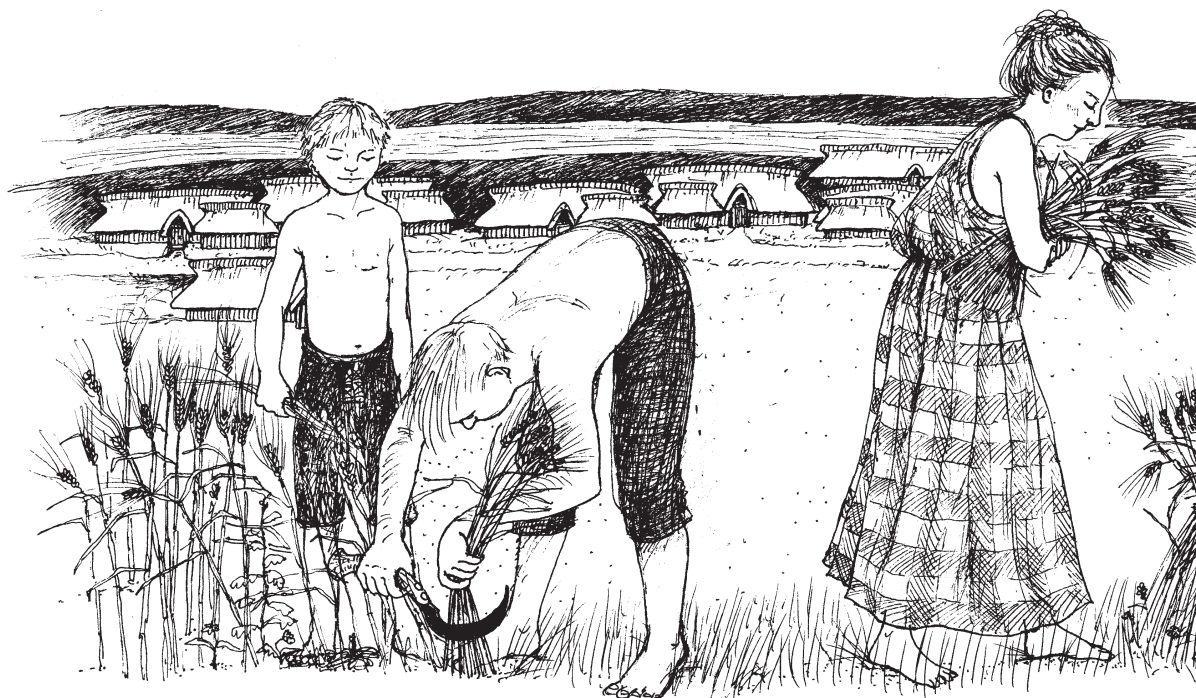
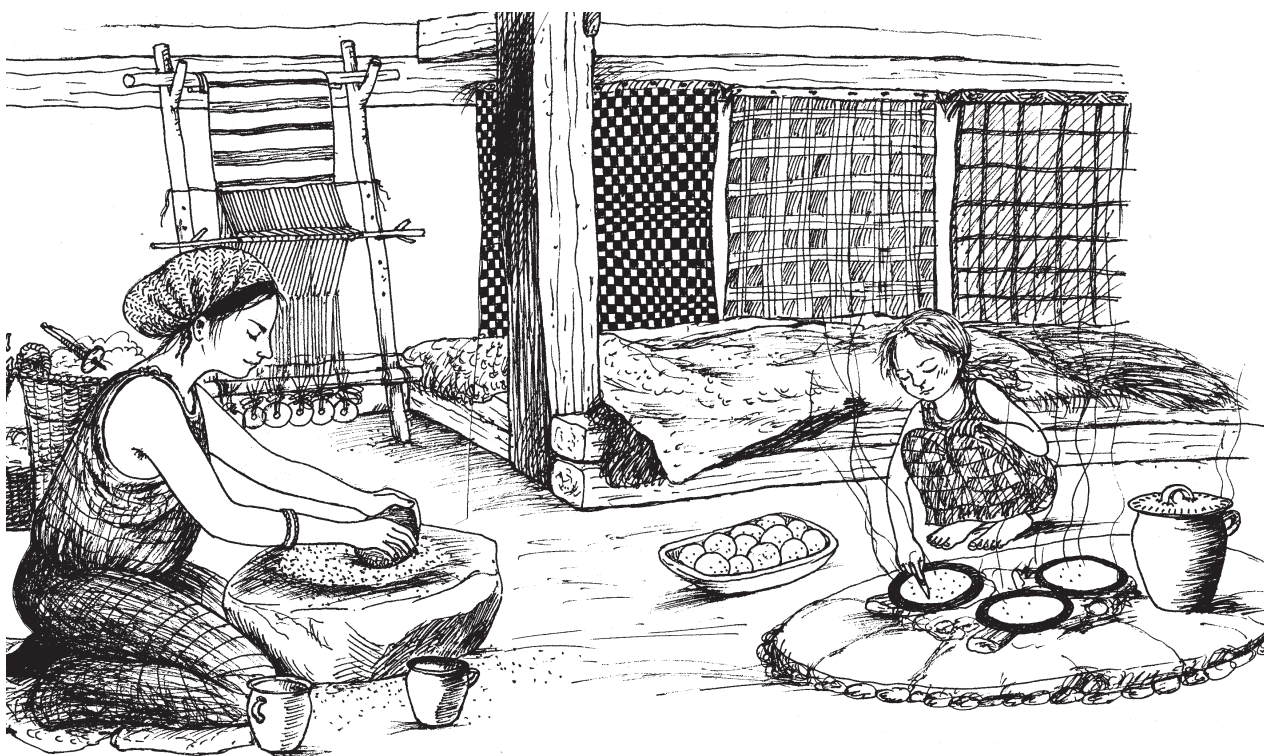
- Madlavning
- Bonde
- Træværksted
- Krigertræning
- Udfordringer i skoven

Fag i relation til undervisningsforløbet

Historie, natur og teknologi og dansk

På planlægningsmødet aftales hvilke aktiviteter, der skal indgå i netop jeres forløb. Det er som udgangspunkt jeres ønsker og viden om eleverne, der er afgørende for valget af aktiviteter.

I visse tilfælde som for eksempel meget store elevgrupper vil der dog være nogle begrænsninger for det frie valg.

3-6. kl. | Rollespil med fokus på at skabe produkter, der tager udgangspunkt i vores viden om jernalderens håndværk

DAGLIGLIV OG HÅNDVÆRK I JERNALDERLANDSBYEN

Varighed:

1,2 eller 3 dage (2-3 med overnatning)

Pris:

110/135 kr. pr elev

Adresse:

Vingsted jernalder

Skyttevej 12, Bredsten

Elevgruppe:

3.-6. Klasse

INDHOLD OG FORLØB

I dette forløb får jeres elever et unikt indblik i, hvordan håndværk havde en afgørende rolle i jernalderen og for livet i den enkelte familie i landsbyen.

I jernalderen begyndte man for alvor at se forskellige håndværk etableret som selvstændige erhverv. Fokus for dette forløb er derfor, at eleverne får kendskab til de teknikker og værktøjer, som hører det enkelte håndværk til, samtidig med at de oplever sig selv som en del af en skabende arbejdsproces. Eleverne arbejder på det enkelte værksted med fremstilling af en enkelt ting, f.eks. en lerkop, en lille halmkurv eller et vævet bælte.

Eleverne får også et nærmere indblik i jernalderens daglige gøremål. Jernalderfolkets livsgrundlag var jorden og husdyrene – alle var også bønder. Eleverne får derfor også mulighed for at passe dyr, dyrke marken, lave mad over bål, hugge brænde og samle urter.

Forløbet vil tage udgangspunkt i nogle af følgende aktiviteter og håndværk:

- Madlavning
- Bonde
- Smedehåndværk
- Træhåndværk
- Tekstilhåndværk
- Pottemagerhåndværk
- Kurvemagerhåndværk
- Krigstræning
- Kampele

På planlægningsmødet aftales hvilke aktiviteter, der skal indgå i netop jeres forløb. Det er som udgangspunkt jeres ønsker og viden om eleverne, der er afgørende for valget af aktiviteter. I visse tilfælde som for eksempel meget store elevgrupper, vil der dog være nogle begrænsninger for det frie valg.

Fag i relation til undervisningsforløbet:

- Historie
- Dansk
- Håndværk og Design
- Madkundskab
- Natur/Teknologi

3-6. kl. | Rollespil med udgangspunkt i våbenofferet i Vingsted sø

FESTEN FOR DET STORE SLAG

Varighed:

2 eller 3 dage med overnatning

Pris:

135 kr. pr elev

Adresse:

Vingsted Jernalder

Skyttevej 12, Bredsten

Elevgruppe:

3.-6. Klasse

INDHOLD OG FORLØB

Omdrejningspunktet for opholdet er årsfesten for det store slag og ofringen af fjendens våben i søen.

Elevernes forberedelser til festen for det store slag med øvelser i kampege og krigskunst, forberedelse af offerceremoni og festmåltid er selvfølgelig det vigtigste i forløbet. Den sidste dag holdes festen med festmåltid, offerceremoni, dramatisering og konkurrencer.

Gennem forløbet får eleverne også et indblik i dagliglivet i jernalderen og i, hvorledes store begivenheder kan have haft afgørende betydning for mennesket og samfundet i perioden.

Under opholdet bor eleverne på jernaldergårde og arbejder med husholdning, landbrug og ved 3 dages ophold evt. også forskellige håndværk.

Aktiviteter som kan indgå:

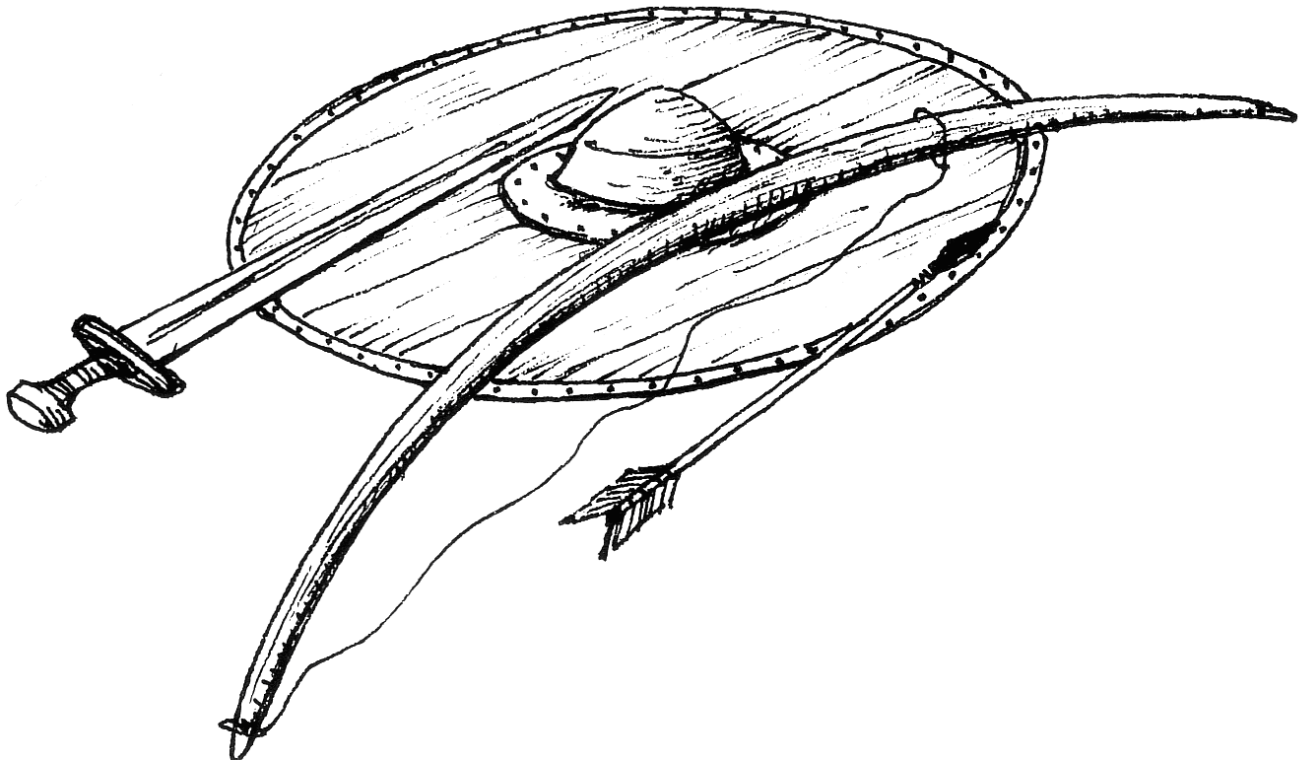
- Husarbejde
- Landbrug
- Håndværk
- Festmåltidet
- Kampege
- Krigskunst
- Offerceremoni
- Dramatisering

På planlægningsmødet aftales hvilke aktiviteter, der skal indgå i netop jeres forløb. Det er som udgangspunkt jeres ønsker og viden om eleverne, der er afgørende for valget af aktiviteter.

I visse tilfælde som for eksempel meget store elevgrupper vil der dog være nogle begrænsninger for det frie valg.

Fag og fælles mål i relation til undervisningsforløbet:

- Historie og dansk
- Håndværk og design
- Madkundskab

3-6. kl. | Rollespil der tager udgangspunkt i vores viden om handel med romerske varer

MARKEDSDAGEN

Varighed:

2 eller 3 dage med overnatning

Pris:

135 kr. pr elev

Adresse:

Vingsted Jernalder

Skyttevej 12, Bredsten

Elevgruppe:

3.-6. Klasse

INDHOLD OG FORLØB

Hvor meget var et romersk sværd værd i jernalderen? Og hvordan handlede man sig til varer fra fremmede kulturer? Det kan jeres elever lære meget mere om i dette forløb.

Forløbet centrerer sig om det længe ventede, årlige besøg fra en handelsrejsende, som kommer og fortæller nyt og viser varer fra det store udland. Eleverne får et helt særligt indblik i jernalderens ressourcer, håndværk og handel, da de selv skal være med til at producere varer, som landsbyen kan "sælge" til den besøgende handelsrejsende.

Forløbet skaber forståelse for livet og dagligdagen i jernalderen, og eleverne lærer, hvordan håndværk og handel hænger uløseligt sammen. Under forløbet bor eleverne naturligvis på jernaldergårdene, og arbejder også med husholdning og landbrug.

På forløbet kan der arbejdes med følgende håndværk:

- Smedehåndværk
- Pottemagerhåndværk
- Tekstilhåndværk
- Træhåndværk
- Kurvemagerhåndværk

På planlægningsmødet aftales hvilke aktiviteter, der skal indgå i netop jeres forløb. Det er som udgangspunkt jeres ønsker og viden om eleverne, der er afgørende for valget af aktiviteter. I visse tilfælde som for eksempel meget store elevgrupper vil der dog være nogle begrænsninger for det frie valg.

Fag i relation til undervisningsforløbet

- Historie
- Dansk
- Håndværk og Design
- Madkundskab

3-6. kl. | Rollespil som tager udgangspunkt i den viden, vi har om Haraldskærkvinden

VØLVEN VARGA – OFRINGEN

Varighed:

1, 2 eller 3 dage (med overnatning hvis 2 eller 3 dage)

Pris:

110/135 kr. pr elev

Adresse:

Vingsted Jernalder

Skyttevej 12, Bredsten

Elevgruppe:

3.-6. Klasse

INDHOLD OG FORLØB

Årsdagen for ofringen af vølven Varga er kommet, og landsbyen mindes denne ofring gennem ceremonier og optrin. Et offerritual og en fest for at sikre sig den fortsatte gode kontakt med frugtbarhedsguderne forberedes og gennemføres.

Gennem dette forløb får eleverne et indblik i jernalderens tro, kult og ritualer. De får samtidig en forståelse af, hvordan livet i en familie og en landsby var afhængigt af forholdet til guderne og deres velvilje.

Under opholdet bor eleverne på jernaldergårdene og arbejder med husholdning og landbrug.

Endvidere skal eleverne være med til:

- At dramatisere historien om vølven Varga
- At forberede en offerceremoni
- At fremstille offergaver

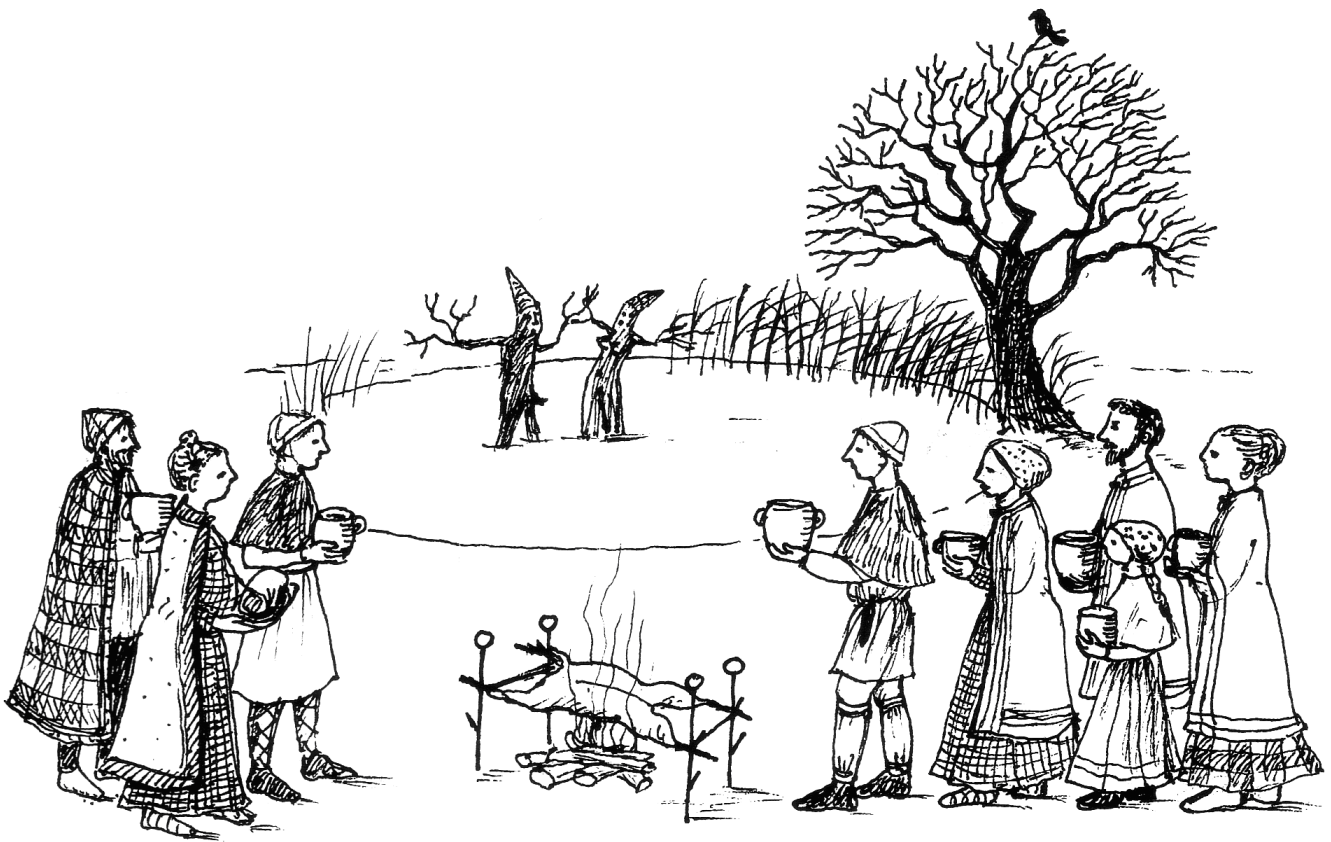
Der kan vælges forskellige håndværk, hvis holdets størrelse og opholdets længde tillader det. Her fremstilles fælles offergaver.

Opholdet afsluttes med festen for vølven Varga.

På planlægningsmødet aftales hvilke aktiviteter, der skal indgå i netop jeres forløb. Det er som udgangspunkt jeres ønsker og viden om eleverne, der er afgørende for valget af aktiviteter. I visse tilfælde som for eksempel meget store elevgrupper vil der dog være nogle begrænsninger for det frie valg.

Fag og fælles mål i relation til undervisningsforløbet

- Historie og dansk
- Håndværk og design
- Kristendom og religion
- Madkundskab

6-8. kl. | Rollespil med fokus på oldtidens tro og skikke.

OPTAGELSE I STAMMEN

Rollespil med fokus på oldtidens tro og skikke

Varighed:

1-dags ophold 6-7 timer

Pris:

110 kr. pr. elev

Adresse:

Vingsted Jernalder

Skyttevej 12, Bredsten

Elevgruppe:

4-8. kl.

INDHOLD OG FORLØB

Hvordan gjorde man sig fortjent til at blive en del af stammen, og hvordan var overgangen fra barn til voksen i jernalderen? Det kan I lære meget mere om i dette forløb.

I forløbet skal jeres elever optages i jernalderlandsbyen. Det skal man naturligvis gøre sig fortjent til. Derfor må de igennem en række prøver, så de kan bevise, at de er klar til at påtage sig ansvaret som voksen. Prøverne består af flere forskellige discipliner, heriblandt: Ildslagning, våben og bueskydning, landbrug, husarbejde og madlavning, indsamling af urter og arbejde med uld.

For at eleverne kan leve sig ind i en anden tidsperiodes kultur og samfund, vil de under prøverne være delt op i grupper af piger og drenge, da man ofte i jernalderen blev lært op i forskellige discipliner i overgangen fra barn til ung/voksen afhængig af køn.

Forløbet er oplagt at kombinere med jeres elevers konfirmationsforberedelse eller andet skoleforløb, der handler om overgangen fra barn til ung/voksen.

På planlægningsmødet aftales hvilke aktiviteter, der skal indgå i netop jeres forløb. Det er som udgangspunkt jeres ønsker og viden om eleverne, der er afgørende for valget af aktiviteter. I visse tilfælde – som for eksempel meget store elevgrupper – vil der dog være nogle begrænsninger for det frie valg.

Fag i relation til undervisningsforløbet

- Historie
- Håndværk og design
- Madkundskab
- Natur og teknik